

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " —
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserat
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2. I., 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 271.

V Ljubljani, v ponedeljek 26. novembra 1900.

Letnik XXVIII.

Graške volitve.

Gradec, 25. nov.

Dobra stvar propada v Gradcu, toda ne toliko vsled mogočnosti in nasilnosti nasprotnikov, kolikor vsled nemarnosti in nezmožnosti nje lastnih zagovornikov.

O zadnjih državnozborskih volitvah so si stale v peti kuriji tri stranke nasproti, socialno-demokratska, krščansko-socialna in nemško-nacionalna. Kandidat zadnje je dobil le neznatno število glasov, pri ožji volitvi je zmagal socialni demokrat Resel z 21.000 glasovi nad krščanskim socialcem Gutjahrom, ki je dobil le 18.000 glasov le radi tega, ker so graški meščani rajši pomagali socialnemu demokratu, kakor da bi jih zastopal »klerikalec« v državnem zboru.

Vsakdo je pričakoval, da si bodeta stala letos nasproti Resel in krščansko-socialni kandidat T. Arbeiter, vsakdo bi upal, da bodo graški meščani, ki so dobili od socialnih demokratov toliko občutnih bre za pomoč, rajši volili krščanskega socialca, ko socialnega demokrata.

Neprijetno smo bili iznenadeni, ko smo brali v krščansko-socialnem volivnem listu »Grazer Stimmen« skoraj neverjetno novico, da krščanski socialci letos ne postavijo svojega kandidata, ampak da bodo z vsemi močmi podpirali kandidato nekega O. Wilhelma, ki so si ga izbrali nemško-nacionalni trgovski uslužbenci, ki je tudi na nekem volivnem shodu nemškim nacionalcem že prav vse obljubil, kar si le more želeli pristno nemško srce »Tagblattovca« nemškega nacionalca. Naše razočaranje je bilo še večje, ko smo poslušali na volivnem shodu kršč-socialnega društva »Gerechtigkeit« 23. t. m. utemeljevanje tega nepričakovanega koraka.

Govorniki, pred vsemi redakter Schwechler, so povdarjali, da so nemški liberalci in nacionalci največ zakrivali, da je socialna demokracija tako silno narasla v nemškem Gradcu, da nimajo ne liberalci ne nacionalci nikakega vspešnega sredstva v rokah, da bi oprostili Gradec socialno-demokratskega terorizma, povdarjali so dalje, da le s pomočjo krščanstva je mogoče odvrniti to nevarnost, da treba krščanska načela uveljaviti v življenju itd. Omenjali so tudi, da je krščanska socialna stranka druga najmočnejša stranka v Gradcu in okolici, in naposled priporočali strmečim krščansko-socialnim delavcem in obrtnikom, naj volijo O. Wilhelma, ki je dober Nemec, dober značaj, ki vstopi v nemško-nacionalno skupino v državnem zboru, ki bo zastopal delavske koristi.

Nismo skorej mogli verjeti. Druga najmočnejša ljudska stranka v Gradcu in okolici podpira kandidato neznatne stranke, a sama ne postavi kandidata, krščanski socialci podpirajo nemškega nacionalca! Menimo, da stranka, ki sklepa tako sramotne kompromise, ni vredna obstanka, menimo tudi, da se nikakor ne bo mogla vzdržati taka stranka, ki klečeplazi pred svojimi zaigranimi političnimi nasprotniki. Nikogar ni »Tagblatt« tako ostudno grdil in podlo blatil, kakor krščanske socialce, in ti podpirajo in se ogrevajo za kandidato »Tagblattovca«!

Kako se strinja tako početje z načeli krščanskega socializma? Več ugleda bi si stranka pridobila, ako bi, kakor zadnjič, častno podlegla na bojišču, nego da se izroča na milost in nemilost že pred bojem svojim najhujšim nasprotnikom. Nemški na-

cijonalci se lahko smeja v pest. Povsod na Štajerskem podpirajo socialne demokrate proti krščanskim socialcem, ti pa hočejo iz ne vem kake hvalečnosti postaviti se v boj za nemškega nacionalca!

Nas bi ta zadeva malo brigala, ko bi ne bilo v Gradcu toliko Slovencev, ki bodo morali ali izostati od volitve ali pa voliti Resela. Menimo, da prav noben Slovenec-volivec, katerih je v Gradcu nad 5000, ne pojde volit nemškega nacionalca.

Zdi se nam, da bodo imeli socialni demokratje letos lažje delo, nego pred tremi leti. Krščanski socialci pa izgube še tisti ugled, ki so ga doslej uživali. Žal!

Volilno gibanje.

Volilni shod v Trebnjem. — Svoboda in bajonet. — Tavčar poražen.

Velik bojni načrt so naredili liberalci za včerajšnji shod v Trebnjem, na katerem so hoteli kmetom usiliti kandidata Zupančiča. Kar lazi in gre notarjev in njihovih pisarjev po Dolenjskem, bilo je s »prijateljem kmetov« Slancem in z ljubljanskim dr. Kušarjem ter dr. Tavčarjem na nogah. Dr. Slanc je v Trebnje pripeljal svoje verne iz Novega mesta; prišli so tudi prijatelji notarskega jerobstva iz Št. Lovrenca in Mirne Peči in nekateri iz Čateža. Na ta način so hoteli spraviti skupaj tisto znano »večino«, ki je drago plačana in napojena, da na shodih ne pusti do besede domačinom. Včeraj se je jasno pokazalo, da ima liberalna stranka na Dolenjskem plačane gotove ljudi, s katerimi na umeten način hoče delati večino na raznih shodih in tako slepariti javno mnenje. Ti ljudje stoji pod komando dr. Slanca, raznih notarjev in dr. Tavčarjevega denarja in dolenjski kmetje sedaj pač lahko uvidijo, kak »kmetijski kandidat« je Zupančič.

Vrli Trebanjci so včeraj prišli do prepričanja, da je Zupančič le orodje najzagrizenejših liberalcev, ki računajo, da bo kmet s tem, da mu vpijejo: »Kmeta volite!« volil od liberalcev priporočenega Zupančiča in tako pridobil kimovca dr. Tavčarju. Zavedni kmetje vedo sedaj, da je dr. Tavčar sam dejal, da Zupančič sam ne bo govoril na Dunaju in da bo že dr. Tavčar zanj opravil. Takega poslanca, za katerega bode poslanske posle opravljal dr. Tavčar, kmetje ne marajo in so vedno bolj navdušeni za gosp. Povšeta, ki je vpliven, sposoben mož in ki vsled svoje strokovne izobrazbe ne potrebuje nikogar, ki bi zanj delal, ampak uživa vsled svojega znanja v kmetijstvu ugled na najvišjih mestih.

Včeraj v Trebnjem ni liberalcem nič pomagala tropa Novomeščanov, nič ni pomagalo upitje Novljanovo, nič ni pomagalo, da so ves dan napajali v Trebnje privandane pisarje in njihove podrepnike — ob 3. uri, na katero je bil javno sklican javen shod, prikorakala je velikanska množica trebanjskih kmetov pred prostore Pavlinove gostilne. Ko so liberalci že od daleč zagledali to množico kmetov, naredili in obsodili so sami takoj svoj bojni načrt, rekoč: »Izgubljeni smo!« Luka Jelenec, ki se je mej vožnjo iz Ljubljane v Trebnje v vagonu učil svoj spisani govor, stiskal se je za dr. Tavčarjem.

Kmetje so takoj pri prvem pogledu videli, kdo jim hoče usiliti Zupančiča. Notar povzročil je prvi škandal s tem, da se je zaletel pred gosp. Štefeta, ki je popolnoma

mirno prišel s kmeti, in upil nanj, kdo je? Kmetje so z začudenjem gledali to notarsko strast in jezo in soglasen gromovit klic je zadonel: »Notarjev ne maramo, ti niso naši prijatelji in ne maramo tudi Zupančiča, za katerega se potegujejo notarji! Živio Povše!« Liberalci so bili blede jeze in pijani so se zaletavali v naše vrste, a naši so jih hitro potisnili nazaj proti Pavlinovi hiši. Naša velikanska množica je prišla na shod povse urezna, ker moške niso nikjer pili ter so kmetje ogorčeni gledali, kako pijani pritepenci hočejo zapovedovati domačinom. Naši se se obnašali popolnoma dostojno in, priznavajoč našo večino je dr. Tavčar izdal parolo, da se shod preloži na 1/4. uro.

Ob tej uri so dobili liberalci pomoč kakih 20 mož iz Velike Loke, a še niso imeli večine. Navdušenje naših mož je narasčalo, in bučno so doneli klici: »Živio Povše!« Liberalci so upili na vrlega domačega župana, naj domačine prežene s ceste, a župan je odločno izjavil, da vidi, da domačini ne delajo nereda. Nakrat se je pokazala na prizorišču žandarmerija. Na to so čakali liberalci. Liberalci so stopili na dvorišče, ko pa je hotela naša množica na javen shod, zabranila je to žandarmerija in potegnile so se preko uroda vrv. Čuli so se klici: »Kako je pa orožništvo postopalo v Mirni peči!«

Povdarjamo izrecno, da se noben naših ni pritaknil niti s prstom liberalnih izzivačev. Liberalci so poslali Paulinovega mesarja na g. Štefeta, ko je ob dohodu orožnikov hotel govoriti z orožnikom. Mesar je zagrabil g. Štefeta ter ga je hotel pahiti mej napojene liberalce, a naši so sami naredili takoj mir in mesarja zapodili. Naši so izjavljali orožništvu, da bodo sami skrbeli za red, prevzeli so osebno odgovornost za red na shodu in zahtevali od žandarmerije, naj varuje postavo, ker se javnega shoda sme udeležiti vsak. Orožništvo je izjavljalo, da tega ne pusti, ker sta na mestu dve stranki. Naši so protestirali proti takemu tolmačenju javnih shodov od strani orožništva ter so poslali takoj ugovor na mero-dajno mesto. Slanc je upil, da je shod samo za dostojne ljudi, a trebanjski kmetje so klicali: »Na oni strani niso dostojni ljudje, ker so napojeni! Ali se bojite večine za Povšeta. Ta štrik obesimo pri volitvah liberalcem za vrat!« Liberalna svoboda je ostala pod bajoneti. Mej liberalci je bilo samo kakih 7 »Trebanjcev«, ki so prišli v Trebnje živit se od kmetov, in katere kmetje redé. Ostali trebanjski volilci so stali kot skala proti liberalnim naklepom, dasi so se jim ponujali goldinarji in pijača zastoni. Notarji in dr. Kušar, Tavčar in Slanc so z v Trebnje priganimi možički poskušali govoriti. Njihovo govorjenje se ni slišalo, ker so naši ves čas klicali »Živio Povše«. Gosp. Hladnik je šel v gostilno ter se je čez nekaj časa pokazal mej Slančevimi pristaši. Kakor so le-ti zapazili mej seboj duhovsko suknjo, so g. Hladnika dejansko napadli. Naši so hiteli na pomoč — a ustavilo jih je orožništvo. Preko orožnikov so najeti liberalci svobodno psovali navzoče duhovnike. Čuli so se klici: »Crkni f...« itd. Ljudstvo se je zgražalo, da pusti orožništvo pijanimo surovežem tako izzivati, ter je odgovarjal s tem, da bo na dan volitve pokazalo, da se od pijancev ne pusti komandirati in psovati duhovnikov. Ob takem izzivanju od nasprotne

strani se je nakrat pojavil mej trebanjskim kmeti dr. Tavčar z Luko Jelenecem.

Kmetje bi dr. Tavčarju poplačali psovke njegovih najetih pritepencev, da ga ni branil gospod Štefe. Doktor Tavčar je moral najprej priznati našo večino, potem pa je dejal, da so liberalci zato sklicali shod v Trebnje, da branijo svojo svobodo. Tu so kmetje ugovarjali, da je to čudna liberalna svoboda, ki se skriva pod bajoneti. Dr. Tavčar je moral prečuti mnogo grenkih o svojem nasprotstvu do krščanstva, čul je, da je on čuden možak, ker sedaj moli po shodih, iz programa narodne stranke pa je on vrgel krščanstvo. Dr. Tavčar je dejal, da hoče vreči krščanstvo tudi iz programa kluba »Slovenske krščanske narodne zveze«. Čul je krepke ugovore, da naše ljudstvo noče poslancev, ki zametujejo krščanstvo. Čul je dr. Tavčar, kako se je v njegovem »Narodu« hvalilo luteranstvo, čul o svojem surovem napadu na sv. očeta o priliki njegove 90letnice, čul celo vrsto svojih pregreh in naposled je dejal: »Vsaj moji otroci tudi molijo.« »In Vi?« zaklicalo se mu je v odgovor, »kje ste bili pa danes pri maši? V gostilni ste pili, namestu da bi šli k maši?« Kmetje so naredili svoj račun o liberalni hinavščini.

Luka Jelenec je pa čul o »Učiteljskega Tovariša« pisavi, naj se šola loči od cerkve. Luka Jelenec je zatajil »Učiteljskega Tovariša« ter kričal: »Lažeš! Lažeš!«, a pomolil se mu je pod nos citat. In Luka je kričal »Lažeš!« tudi tedaj, ko so mu dejali, da je on predsednik »Zaveze slovenskih liberalnih učiteljev«, in kričal je »Lažeš!«, ko se mu je zatrdilo, da je predsednik odgovoren za to, kar piše društveno glasilo.

L. Jelenec je očitno zatajil program narodno-naprednega učiteljstva, program, katerega sta branila »Učit. Tovariš« in »Slovenski Narod!« Takega predsednika imajo liberalni učitelji. Tajenje seveda Lukcu ni nič pomagalo — bil je zopet osmešen. Vprašali so ga tudi o Končniku, a Lukec, dasi so ga vprašale tudi druge osebe, kakor pa zadnjič na Viču, tudi to pot ni hotel nobenemu odgovoriti. Pokazal je svojo odvisnost, ker se ne upa obsoditi niti imenovanja Končnika. Tavčar se je sam svojemu Lukcu smejal in je končno z vsklikom: »Saj smo vedeli, da v Trebnjem ne dobimo večine«, popihal jo zopet pod varstvo bajonetov.

Nad jedno uro je ogromna večina domačinov navdušeno se izjavljala za kandidata Povšeta proti Zupančiču, ki se je upregel v voz mož, ki hočejo, kakor je dejal Tavčar, na Dunaju vreči proč krščanstvo. Liberalce je veljal shod ogromno denarja, a Trebanjci so pokazali dr. Slancu in notarjem, da se ob volitvah takim svojim »prijateljem« ne dajo podkupiti in da ostanejo pravi možje, zvesti staremu jedino pravemu slovenskemu geslu »Vse za vero, dom, cesarja!« Le navdušeno v boj za Povšeta, katerega ravno zato sovražijo razni ljudski »prijatelji«, ker je vedno navdušen zagovornik kmetov!

Slovenska krščansko-narodna zveza in dr. Tavčar.

Dr. Tavčar je rekel v Trebnjem, da hoče krščanstvo odstraniti iz slo-

vanske krščansko-narodne zveze. Iz tega se vidi, koliko so vredne svetohlinske besede, s katerimi je v Krškem in v Št. Rupertu sebe hvalil kot »dobrega katoličana«. Ta človek je res pravi »monsieur sans gêne«. Ne sramuje se nobenega sredstva, da bi usilil volilcem poslance a la Globočnik in Zupančič, ki se vpricho vernih ljudij tudi delajo »krščanske«, a imajo povelje od svojega generala dr. Tavčarja, da zaradi krščanskega imena razbi-jejo slovo naših poslancev.

Tavčar v Krškem.

Doktor Tavčar je dober agitator za našo stranko. Tak je bil tudi v Krškem. Njegovo zabavljanje čez duhovne se je gabilo vsem, tudi pametnejim izmed onih, ki so bili pri shodu kot pristasi Globočnikove stranke. »Tavčar je vse pokvarilo« so si rekli domu grdoč, »zabavljaj je čez naše duhovne, da je grdo. Pili smo Globočnikovo vino, volili bomo pa Pfeiferja!«

Luka Jelenec.

Luka Jelenec pravi v »Narodu«, da bo tožil nekega kmeta v Selcih, ki je rekel, da je Luka pred dvema letoma prestopil v protestantsko vero. Kmet je imel v toliko prav, da je Luka Jelenec pristopil k stranki, ki se v »Slov. Narodu« in »Rodoljubu« strastno poteguje za protestantstvo in na vso moč blati katoličanstvo. Sicer se ta stranka, h kateri je prestopil Dražgoški Luka, imenuje liberalna in Luka samega sebe imenuje liberalca, tiste pa, ki s katoliško vero drže in ki hočejo, da bi slovenski državni poslanci imeli krščanski program, zmerja s klerikalci in nezavednimi ljudmi. Odkrito povem, da je veren protestant nam katoličanom manj sovražen človek, kakor liberalci Jelenec, in zato naj nihče, ki še kaj katoliško čuti, ne zapiše imena Jelenc na svoj volilni listek. Ta človek drži s tistimi, ki imajo še manj vere, nego luteranci.

Ljubljanska okolica.

Na Ježici je bil v nedeljo po krščanskem nauku voliven shod v novi mežnariji. Zbralo se je lepo število postavnih Posavcev, kateri so z zanimanjem poslušali g. I. Vencajza. Soglasno so pritrdili kandidaturi g. Šusteršiča in g. Vencajza. Vse kaže, da ljubljanska okolica še ni zelo okužena po pogubnem liberalizmu ter da ostane, kakor vedno do zdaj, zvesta katol.-narodni stranki. Bog živi vrle posavske može!

Kamniška okolica.

V mestu in okolici se bje siloviti boj za veleučnega Luko; listkov z njegovim imenom kar dežuje na vse kraje; slepari se na vse načine in hujska ljudstvo iz okolice; dobili so mnoge glasovnice že napisane z liberalnim kandidatom. Še silnejše se agitira za Kopača. Kaj pa tudi ne trosijo mnogi sleparji okrog! Da le ta čudotvor pride na Dunaj, pa bo kmalo »talunga« (razdeljenje premoženja), »lonie« bodo poskočili, »farjev« ne bo več, sploh: Nebesa bodo na zemlji. In glavni agitatorji za ta sleparstva socijalne demokracije so nekateri delavci iz c. kr. smodniške tovarne. Ako ti sleparji ne odnehajo, pridemo z imeni na dan! Pustite ljudstvo in ne dražite ljudskih strastij. Caveant consules!

Gustav Pirc — kandidat.

Liberalna stranka je objavila kandidata za sodne okraje: Brdo, Kamnik, Kranj, Kranjska gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič. Njen kandidat je Gustav Pirc, ravnatelj kmetijske družbe v Ljubljani. Ali bo sedaj še okoli pravil, da ni liberalci? Od stranke, ki se je naravnost postavila proti kmečkemu stanu, od stranke, o kateri je njen voditelj dr. Tavčar sam javno priznal, da ni za kmeta, se da kandidirati — ravnatelj kmetijske družbe: Pirc za kmeta — Luka za delavca — lep par!

Viljem Pfeifer.

Iz Št. Jerneja se nam brzojavno poroča, da je bil včeraj tam volilni shod, pri katerem se je čez 200 volilcev izreklo za Pfeiferjevo kandidaturo. Natančneje poročilo obljubljeno.

Volilni shod na Premu.

Včeraj ob pol treh popoldne je bil zanimiv shod na Premu v Groharjevi gostilni. Dr. Žitnik je v dobro uro trajajočem go-

voru govoril o političnih in gospodarskih razmerah. Liberalci so iz vseh sosednih krajev nagnali vse, kar liberalno leze in gre, vkup, a vkljub temu je bilo tri četrtine naših. Prav nič niso vedeli liberalci povedati drugega, nego da so kot besni tulili: »Živio Tavčar, živio Božič!« K pametni besedi se se seveda nihče ni oglasil, ker kaj drugega niti povedati ne bi vedeli. Le skrajni potrpežljivosti naših mož se je zahvaliti, da niso liberalci občutili posledic svojega hujskanja.

Shod v Bukovju.

S tem shodom se liberalci strašno bahajo. Zvedeli smo pa, da stvar ni bila ravno tako sijajna. Zbobnali so iz raznih stranj kričaje vkup, da so imeli večino nad domačimi ljudmi, tamošnji gospod župnik jim je pa povedal odkrito v obraz, kako pogubne so liberalne težnje. Mnogo očitaj so požrli, spreobrnil se pa niso, kar pa nas ne moti.

Robič in Žičkar.

Iz Konjic se nam brzojavno poroča: Volilni shod katoliškega političnega društva je bil mnogobrojno obiskan. Z navdušenjem se je sprejela kandidatura Robičeva in Žičkarjeva. Prišel je na shod tudi protikandidat v 4. kuriji Kresnik, ki je pa sramotno pogorel. Izjavil Robičevo, da ni nobenega vzroka, vstran potisniti zaslužnega prejšnjega poslanca Žičkarja, so volilci navdušeno odbravali.

Shod v Rajhenburgu.

Iz Rajhenburga se brzojavlja: Hribar je došel sem včeraj v družbi socijalnega demokrata Čobala. Ker sta privlekla od vseh stranj svoje pristase in agente, imeli so Hribarjevci in Čobalci večino. A ti so bili tujci in so stali nasproti domačim kmetom, ki so bili vsi za Žičkarja. Ljudstvo je bilo razburjeno in zborovanje se je naglo zaključilo. Shod ni imel nikakega uspeha. Hribar ni nič pridobil, Žičkar nič izgubil.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. novembra.

Državni proračun za leto 1901

je po poročilu praške »Politik« že do cela sestavljen in so se v finančnem ministerstvu črtale razne postavke v podrobnih proračunih, v skupni svoti 47 milijonov kron. Specijelno v proračunu naučnega ministerstva je bilo črtanih kar pet milijonov kron za razne dotacije, subvencije češkim učnim zavodom. Na to izjavlja oficijelna »Prager Zeitung«, da je ta vest docela neresnična, ker razprave mej posameznimi resortnimi ministerstvi še niso dognane. Pred vsem pa je neresnična vest glede črtanja petih milijonov v proračunu naučnega ministerstva, ker kaj takega nihče ne namerava. Pri končni sestavi proračunov se bo oziralo samo na dejanske potrebe v soglasju z razpoložljivimi sredstvi brez ozira na to ali ono narodnost. — Kateremu listu je možno pripisovati več verojnosti, ni še gotovo, res je samo to, da razprave v proračunu še končno niso dognane.

Deželni zbori. Konečni termin za bližnje zasedanje dež. zborov še ni določen. Posamni listi so sicer objavili razne termine za posamezne deželne zборе, pričenski že s 17. dec. Ker je pa gotovo, da se nekateri deželni zastopi ne snidejo pred božičnimi prazniki, je razvidno iz tega, da se ne prične istodobno zasedanje vseh parlamentov. Na dnevnem redu bodo samo proračunski provizoriji in pa naklada na žganje. Poslednje zadevo je pa že rešil istrski deželni zbor in se vsled tega trdi, da se ta deželni zastop sploh ne snide v bližnji dobi.

Mej Mladočehi in socijalnimi demokrati se vršé sedaj pogajanja, ki naj bi dovedla do sklepa, naj bi se soc. demokraciji priznalo več mandatorov v drž. zbor. Mladočehi kandidujejo dosedaj, kakor znano, tri delavce, ki so kolikor toliko soc. demokratično pobarvani, in so tudi izjavili podpirati socij. vodjo Klofača. To pa socij. demokratom ni dovolj in zahtevajo še več mandatorov od najmanjših, ki jih voli Češka v peti skupini. Na dobro organizovano krščansko-socijalno stranko se seveda nihče ne ozira pri oddaji delavskih mandatorov.

Volilni oklic poljskega osrednjega voltnega odbora je v soboto zagledal beli dan. V oklicu se omenja najprej zad-

njih škandaloznih dogodkov v parlamentu, ki so omajali vse podlage ustavnega življenja. Temu treba radikalno odpomoči in poskrbeti vsled tega za delaven parlament. Pred očmi moramo imeti interese države, objednem pa ne prezreti deželnih koristij. Da se pa to zgodi, treba jedinega in številno močnega kluba. Novoizvoljene poslance poljskega kluba mora družiti narodna zavest in pa strogo izvrševanje klubovega pravilnika. Popolno pa molči poljski oklic o tem, kateri strani se bode pridružil v parlamentu in kako stališče bode zavzemal napram ostalim slovanskim klubom. Tudi verskega momenta klub ne povdarja niti v toliko, v kolikor se je isti povdarjal v znanem programu bivše desnice. Možje so vneti najprej za svoje lastne koristi.

Moravski deželni šolski svet in češčina. Brnski »Hlas« poroča, da je deželni šolski svet prepovedal vsem šolskim oblastvom uradovanje v češčini tudi v takih zadevah, ki se tičejo strogo čeških šol, kar je bilo doslej vedno v navadi. Vse češke uloge je deželni šolski svet vrnil s pripomočjo, da je uradni jezik nemščina. Schönererjevci pa še vedno kriče, da niso odpravljene jezikovne naredbe!

Razprava o Kint v nemškem državnem zboru je bila v soboto zaključena in vlada je dobila naknadni kredit za ekspedicijo. Pri nadrobni razpravi se je oglašil še jedenkrat socijalistiški vodja Bebel, ki je ostro prijemal vlado. Odgovarjala sta mu državni kanceler in vojni minister. Takoj nato se pričela zelo burna razprava o znani aferi glede 12.000 mark, ki so jo sprožili socijalni demokratje. Koncem sobotne seje je stavil centrum mej drugim tudi predlog, naj se takoj predloži načrt zakona, določujoč popolno versko svobodo in svobodo redov (jezuiti) To bo jedna najvažnejših razprav v tem zastopu.

Dopisi.

Sv. Krlj pri Kostanjevici, 24. listopada. (Napadi na g. Pfeiferja in na duhovnike.) Kar je »Narod« pisal o naših tukajšnjih razmerah, je deloma neresnično, deloma tedencijsno zavito. Shod g. Pfeiferja je bil jako dobro obiskan in so mu volilci pritrjevali ter se izrekli za njegovo kandidaturo.

Duhovnikov ni bilo na shodu, ker sta bila oba domača gospoda v spovednici. Laž je, da je naš g. župnik mešetar. To prepušča liberalnim kandidatom. S svojim vinarstvom se peča, kolikor je potrebno za domače gospodarstvo. Jako grdo je pa, da »Narod« g. župnika napada zaradi bire. Resnica je ta, da je župniku in kapelanu na Križevem vinska bira zaračunana liter po 25 kr. vsled izjave zaupnega moža v cenilni komisiji, in zaradi tega so župniku kongruo v znesku 325 gld. ustavili, in vsled tega je tudi g. kapelan izgubil prosto hrano, katero je doslej vedno pri župniku imel.

Nihče se ne sili plačati bire v denarju. Ali je pa to lakomnost od župnika, če je on prisiljen po davčni komisiji, da računa liter vina po 25 kr.? Križevci se naj zato zahvalijo svojemu zaupnemu možu! Vsi rekurzi zoper to niso nič pomagali. Sploh pa g. župnik in kapelan pri revnem ljudstvu jako milo postopata, če vidita, da ne more dajati. Iz tega se vidi, da je »Narod« že opetovano laži poročal iz našega kraja.

Iz Novega mesta. (Kaj je škodljivo kandidatu ali poslancu?) »Slov. Narod« ima v št. 268. z dne 19. t. m. pod naslovom »Izza kulis naše prošnje« dopis iz Novega mesta, v katerem hoče dokazati, da ne sme imeti poslanec visokih zvez, da ne sme pri njem stanovati c. kr. drž. predsednik, da ne sme z ministerskim predsednikom biti v korespondenci zavoljo koristolij Novega mesta, da ne sme biti lojalni. Posebno bode v oči dopisnika to, da se naš mil. g. prošt briga in poteguje za prepotrebni vodovod. Kaj je vzrok, da se briga naš prošt za vodovod?

Naš g. župan dr. Schegula ga je sam naprosil za to, in sicer opetovano. Imel je priliko tudi o tej zadevi govoriti z ministerskim predsednikom pl. Koerberjem in leta mu je sedanje stališče tega vprašanja pismeno z lastnoročnim pismom

pojasnil in obljubil, da bo to zadevo kar mu bo le mogoče pospeševal, da pride Novo mesto do prepotrebne vodovoda. Da se zadeva znabit nekotiko zavleče, ni kriv niti prošt, niti župan, niti njegova ekscelenca baron Hein, niti ministerski predsednik, niti minister za poljedelstvo. Gospod župan dr. Schegula ve dobro za vzrok! Če se hoče, se bo še lahko pomagalo. Pismo ministerskega predsednika je prošt takoj poslal g. županu in le enemu obč. odborniku. Infamna laž je torej, da hodi g. Frančič s pismom okoli agitirat. G. Frančič pisma ni imel v rokah, ga ni bral, še manj ga pa nosi okoli. Ali sledi torej iz tega, da bodoči poslanec dolenjskih mest ne sme biti lojalni? Dalje, da ne sme imeti visokih zvez? da ne sme korespondirati zaradi razmer svojega volivnega okraja z ministerskim predsednikom? Da ne sme pod streho vsprejeti c. kr. dež. predsednika? Mi smo drugačnega mnenja in mislimo, da bi bilo to za kakega poslanca le častno in priporočljivo, če ima take zveze. Dalje konstatujemo, da naš mil. g. prošt ne prosjači za mandat, veselilo nas le bo, če se bo dal preprostiti, da sprejme kandidaturo in mandat. Čudno je, da ga dopisnik, ki ga je že popisal kot obče spoštovanega, sedaj napada tako strastno in surovo.

Ko je bil imenovan novomeškim proštom, se je pripeljal tudi ljubljanski mestni župan g. Ivan Hribar k njemu mu častitat, ter mu rekel: »Žal mi je, da vas izgubimo«, in ko mu je potem mil. g. prošt odgovoril, da ne misli resno in je to le nekaj kompliment, mu je gosp. župan Ivan Hribar še enkrat zatrdil, da govori iz prepričanja in od srca. Slika našega mil. g. prošta se vidi lahko v veliki dvorani mestne hiše v Ljubljani na znani Grmovi veliki sliki. Kaj je povod temu, bomo lahko povedali kasneje. Če si naš gosp. prošt tudi za Dolenjsko po vašem mnenju, g. dopisnik, še ni stekel posebnih zaslug, bo znabit kronika cesarja Franc Josipa I. bolnice v Kandiji o njem drugače govorila. Ker ravno za zaslug za to bolnico mu je še kanoniku v Ljubljani že p. general usmiljenih bratov iz Rima poslal zlato častno diplomu, katera se redko-kedaj komu podeli. Koliko je že storil ubogim in drugim razne pomoči potrebnim, nočemo danes omenjati.

Torej sklep »Slov. Naroda« je ta: Prošt dr. Elbert ni sposoben za poslanca, ker veljavni nemški in češki listi pišejo, da ima ministerstvo Koerberjevo le še malo časa življenja, dalje, ker se je melioracijski fond porabil le za Galisko. Dunajski »Zeit« in »Wage« bi lahko te milijone komentirale. Ta časopis pripoveduje, da se državnim blagajnam sploh slabo godi. List ni bil konfiskovan. Po mnenju novomeškega znanega dopisnika bi moral novomeški prošt to pismo vreči v koš. Prošt tega ni storil, ampak je to pismo poslal takoj g. županu; in ob enem prosil g. dež. predsednika, da bi pomagal še tudi nadalje, da se bo dosegel zaželjeni cilj.

Iz Št. Petra pod Sv. gorami. Ker dopisniku »Slov. Nar.« ni dosti, da sem se svojim podpisom izrekel, da se v »Slov. Narodu« na najostudnejši način zaletava v naš sv. misijon ter kopiči tam lažnjive izbruhe in obrekovanja, ter se v št. 269. »Slov. Naroda« baha: »Ovreci ne more naših trditev, ker so povsem resnične«, naj svet izve, koliko laži in obrekovanja je v njegovem dopisu.

Prva laž: »Slov. Narod« piše: »Iz Št. Petra pod Sv. goro na Štajerskem se nam piše«. Dopisnik pa ni iz Št. Petra, ker v celi župniji ne najdeš takega človeka, ki bi si take »svinjarije« izmislil in jih hotel pisati.

Druga laž: »Hvala Bogu, piše, da smo se jih rešili. Misijonarji so nas celi teden mučili«. Kako so pa lažnivca mučili, ker ga še pri misijonu ni bilo? Takega glasu pa vendar niso imeli misijonarji, da bi jih slišal daleč čez goro.

Tretja laž: »To so vam bile pridige — piše dalje — in spovedi! Vse se je sukalo le okoli — spolnega življenja«. Da se s est zapoved božja ni prezrla, je res, ker jo je tudi Bog dal. Razlagala pa se je ta zapoved božja tako, da se je le tisti pohujšal, ki pridige slišal ni. Če dokaže, da so misijonarji govorili tiste »svinjarije«, ki so

se v njegovi podli domišljiji rodile, mu takoj plačam sto kron. In tako je neresnična vsaka nadaljna trditev.

Skraino farizejstvo pa kaže dopisun s svojim dopisom v št. 269. »Slov. Naroda«, kjer se na mojo izjavo v »Slovenca«, da je vse, kar je pisal o našem misijonu, »lažnjiv izbruh in obrekovanje«, predrzne, svest si svojih laži, dalje lagati.

Beri, nesramni dopisun, svoje laži in obrekovanja in spoznal bodeš, da se nisi držal morale sv. Alfonza Ligvorija, sicer bi vedel, kako oistro obsoja ta svetnik laž in obrekovanje in bi tudi vedel, kakšne dolžnosti ima lažnjivec in obrekovalec. Zopet lažeš, ker se delaš, kakor da bi bil bral moralo tega svetnika, pa je še menda nikdar videl nisi.

Da bi še svojemu podlemu odgovoru dodal nekaj pikantnega, še piše; da so govorili tudi marsikateremu poslušalcu pognali rdečico v obraz, da je ves ogorčen zapustil cerkev, kar dokazuje baje okolnost, da so stariši prepovedali svojim otrokom ustop v cerkev, in pristavi »Želite imena?« Dobro le na svitlo z imeni, da se ne boš blamiral še z novimi lažmi.

Kako pristojen je po takih lažeh tvoj vzklík, najnovejši geslo »Slov. Naroda«: »Vera nad vse, a s hinavstvom proč«, lahko sam sodiš. Kako sodijo moji župljani o gg. misijonarjih, kaže dejstvo, da se je o sklepu misijona priredila gg. misijonarjem sijajna bakljada, pri kateri se je g. načelnik požarne brambe Anton Kralj prisrčno zahvaljeval za lepe nauke in njih trud, ter izrazil željo, naj bi kmalu zopet obhajali pri nas sveti misijon.

Jožef Tombah,
duhovni svetovalec, župnik v Št. Petru.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. novembra.

Osebnosti. Eksc. baron Hein se je včeraj s soprogo vrnil z Dunaja. — Dr. Peter De Franceschi v Novem mestu se je poročil z gđ. Dijonizijo Dolžan. — Okrajnemu cestnemu odboru za velikolaški okraj je izvoljen predsednikom g. Matija Hočevnar v Vel. Laščah, za namestnika g. Fr. Berdavs v Vidmu. — Imenovan je g. Stanislav Lapajne — skultantom višjega dež. sodišča v Trstu.

Našim gg. dopisnikom. V zadnjem času nam dohaja izredno mnogo dopisov od raznih strani, za kar smo dotičnim gospodom iz srca hvaležni. Naj nam pa ne zamerijo, ako radi obilice gradiva krajšamo obširne dopise, da si s tem prihranimo kolikor možno prostora in vstrežemo željam dopisnikov. Ponovno pa prosimo vse naše somišljenike, naj nam nemudoma sporočijo o vseh važnih dogodkih v kolikor možno kratki in jedrnatih obliki!

Monsieur Sans Gêne. Poklicali smo »Naroda«, da naj imenuje ime onega duhovnika, ki se je nenravno obnašal v železniškem vozu. »Narod« tega neče storiti, češ, da zato ne, ker se tisti ne vmešava v politiko. A tako! Tak, ki ni »klerikalec«, takega izrabljate proti nam! Z imenom na dan. Mi ne rabimo Malovrhovega usmiljenja. Sedaj kar vsakemu podtikajo liberalci in soc. demokratje, kar piše »Narod«! Najhujši je dr. Tavčar. Ta je rekel v Krškem kar o vseh duhovnikih, da »po železniških vagonih lomijo zakrament sv. zakona«. Dr. Tavčar! Imenujte imena teh duhovnikov, da se Vas ne prime ime podlega lažnivca in obrekovalca! Z imeni na dan! Ali odvetniški stan od svojih članov zahteva le toliko časti in toliko sramu, kakor žurnalistovski od Malovrha? Z imeni na dan, dr. Tavčar!

K proslavi Prešernove stoletnice. Odbor za Prešernov spomenik vložil je pri c. kr. deželni šolskem svetu prošnjo, da bi v ponedeljek dne 3. decembra na vseh ljubljanskih srednjih šolah bil pouka prost dan in da bi se šolskim ravnateljstvom naročilo, naj bi skrbela za to, da se dijakom primernim načinom razloži pomen tega dneva in zasluge, katere si je pesnik Prešeren pridobil za slovenski jezik in slovensko slovstvo. — Za slavnostni obhod narodnih društev dne 1. decembra dal je rodoljubni smeščen gospod Oroslav Dolenec prirejevalnemu odboru brezplačno na razpolago 200 bakelj.

— Glede dogovora o uredbi slavnostnega spreveda sklical bode po naročilu županovem magistratni oficijal gospod Anton Gutnik v torek večer vsa narodna društva k posvetovanju v mestno dvorano. Tega posvetovanja udeleži se tudi prirejalni odbor. — Ker je pri komerzu dne 1. decembra po soglasnem mnenju načelnikov narodnih društev pričakovati prav obilne udeležbe, bodeta ta večer svirali v »Narodnem domu« dve godbi in sicer v »Sokolovej dvorani« meščanska, v areni na vrtu pa vojaška.

Načelnništvo ljudske in dijaške kuhinje se najudaneje zahvaljuje pred. g. Greg. Jakeljcu, župniku v Št. Jakobu pri Savi, pred. g. Fr. Krumpstarju, župniku v Ortneku za obilne darove v živilih, kakor tudi blagim darovalcem, ki so prispeli z milimi darovi. Bog daj obilo dobrotnikov, da se tem lažje uslišijo prošnje revnih dijakov.

»Trtna uš« so po mnenju dr. Tavčarja konsumna društva in zadruga, ker ne naročajo vina le na Dolenjskem, ampak tudi drugod. Mi bi res Dolenjcem privoščili, da bi vse pri njih jemalo vino, zato jih pa opozarjamo, da je taka »trtna uš« tudi doktor Tavčar sam, ker pije šampanjca, burgundca, štajerca itd., mesto da bi pil samo cviček.

Za vinogradnike! Naš glavni konzul v Sredu (Zidji) naznanja, da je v Bolgariji letos malo vina, in bi se dalo domače vino tam dobro prodati.

Izvanredni občni zbor Marijine bratovščine v Ljubljani se je vršil v nedeljo 25. t. m. v »Katol. Domu.« Navzočih je bilo okoli 50 članov. Na mesto odstopivših 5 starih odbornikov so izvoljeni sledeči gg.: Breskvar Alojzij tajnikom, Štefan Klun blagajnikom, Fran Jelčnik, Ivan Komar, Mihael Mihelič, Fran Tomc odborniki.

Novi posojilnici se snujete v Šmarju na Dolenjskem in v Dovjem na Gorenjskem.

Opozarjamo na današnje predavanje g. dr. Ivana Jana o nevrasteniji v pritličju Narodnega doma na levo ob 7. uri zvečer.

Ustavljena preiskava. Na zadnji »Narodov« dopis pod tem zaglavjem v št. 267 odgovarja odbor jeseniškega kons. društva sledeče: Gosp. J. Škamperle je prejel dne 14. avg. t. l. 2002 K 95 vin, da ta znesek odpošlje po pošti raznim trdkam za blago. On je neki trdkki 100 K premalo in drugi trdkki, kateri je bilo 23 K in 32 vin. odposlati — sploh ni odposlal. Čez nekaj časa se je dotična trdkka oglasila, ker je prejela premalo denarja. Pregledali smo račune in poštno knjigo, in našli, da je bilo premalo poslanega 123 K in 32 vin. Poslovodjo pokličemo k odborovi seji, kjer je na vprašanje odgovoril, da je prejel omejeno svoto 2002 K in 95 vin. Vprašan je bil nadalje, je li odposlal dotičnim trdkkam denar, katerim je bilo namenjen, in odgovoril z da. Pokazemo mu nato poštno knjigo s pristavkom, da ni toliko odposlal, kolikor je prejel. Ko je videl, da je popolnoma dokazano in razvidno, da denarja ni odposlal toliko, kolikor bi ga bil moral, je rekel: Sem se pomotil. Na vprašanje, kje ima isti denar, je odgovoril, da ga je porabil za društvene troške, a tega ni mogel dokazati in tudi še danes ne more. Ker je imel pijačo v prodaji, imel je pravico s tem denarjem poravnati voznino, da in druge male troške, denarja pa, kar ga je moral oddati na pošto, ni smel nikakor porabiti za druge namene in troške. Ker je bilo popolnoma dokazano, da denarja na pošto ni oddal, kar bi ga bil moral, smo sklenili z njim račun za pijačo in drugo. Pokazal se je primankljaj na pijači 233 K 32 vin. in oni ne na pošto od dani denar 123 K 32 vin., skupaj 356 K 64 vin. Ne more pa dokazati ne on niti sodnija, se je li pomotil, ali je pomešal; sam pa je pripoznal, da toliko dolžuje društvu. Obljubil je na to, da bode primankljaj poravnal, a preden je to storil, zvedili so o tem dogodku tukajšnji orožniki in pregledali poštno knjigo in račune. Preiskovali niso orožniki nadalje, je li gosp. Škamperle pomešal omenjeno svoto, ali se je pomotil, temveč odvedli so ga v preiskovalni zapor. Vse to ves odbor potrjuje, če potreba, s prisego. Da je sodišče preiskavo ustavilo in poslovodjo oprestilo iz zapore, je vzrok samo

to, ker mu ni moglo dokazati, da je kaj pomešal, česar pa o njem tudi nihče trdil ni. Primankljaj pa je priznal sam in ga bo tudi moral pokriti ako ne z lepa, pa tožbenim potom.

Grdo se je zagnal »Narod« v ponikovskega gosp. župnika Krefta. Zvedeli smo, da liberalci slabo izpolnjujejo nauke onega Slomška, ki so ga na Ponikvi slavili. Cele krošnje »volilnega katekizma«, tiste umazane cunje, ki je prestavljena iz nemških »bauernbundarskih« pamfletov, so raztrosili, a ni pomagalo. Kmetje so vkljub temu ostali — katoličani. Le lažite naprej!

Ljubljanske novice. Slovensko trgovsko društvo »Merkur« je imelo včeraj svoj ustanovni zbor. Udeležilo se je zborovanja okoli 180 trg. pomočnikov in trgovcev. Društvo bode delovalo po Kranjskem, Štajarskem, Primorskem in Koroškem. Povdarjalo se je, da bode društveni značaj slovenski, vendar nestranski. Društvo bode izdajalo svoj časopis, imelo bode svojo knjižnico ter bode prevzelo tudi posredovanje služb. Dosedanji pripravljalni odbor ostane do občnega zbora, ki bode po novem letu. — Umrli je gospa Jožefa Žilič, soproga nedavno umrlega upok. uradnika g. Žiliča. — Bakljada prirede prihodnjo soboto ljubljanski ognjegasci na čast Prešernu. G. Stricelj je ognjegascem dejal, da je bil Prešeren »en velik škof«. — Policaja poveljal po blatu je delavec pri Samassi Fr. Debevec, ker ga je stražnik aretiral. Debevec je strgal stražniku obleko. — Lačen tat. Pri Schreyu v Gradišču je ukradl neznan tat košaro »kifelcev«. Včeraj se pri Schreyu ni moglo dobiti tega peciva. — Obsojen je bil danes pred okr. sodiščem Jož. Merhar iz Poljan obč. Št. Vid na 4 K globe, ker je razžalil g. župana Ant. Belca. — Volukraden je bil posestniku Iv. Kloboves v Poljanah pri Škofji Loki. Vola so dobili v Ljubljani, tat je pa ušel.

Rabijatna gostilničarica. Pri Gregoriču v Krškem so doslej radi ostajali naši ljudje in tudi duhovniki so marsikdaj pokazali svojo prijaznost tej hiši. Dne 22. t. m. pa je tamošnja gostilničarka se valed liberalne družbe tako prevzela, da je klicala: Ven s klerikalci! Za nje pri nas ni prostora! Ali veste, gospa gostilničarica, kaj je liberalizem, da ste tako vneti zanj? Liberalka — grdo ime!

»Radogoj«. Ker je bil občni zbor »Radogoj« že dvakrat nesklepčen zaradi nemarnosti članov, sklical ga je predsednik župan Hribar tretjič v mestno dvorano. Prišlo je 46 članov. Naglašal je, da zelo pomeni zanimanje za to društvo, ki naj bi podpiralo naše visokošolce, in da je le malo članov pristopilo. O blagajnici je poročal g. notar Plantan. Prejemkov je bilo 3796 K, izdatkov 3244 K — bore malo za tako društvo! Predsednikom je bil zopet izvoljen Hribar. Kakor se vidi, gospoda o omiki jako veliko govore, a za njo bore malo storé!

Žebljarska obrt v Kropi. C. kr. tehnološki muzej na Dunaju je poslal v Kropo gospoda Janeza Satorja, mojstra različnih okraskov pri železnih mrežah prvi žebljarski zadrugi. Ta mu je dala v poduk tri mlajše žebljarje, ki jih mojster poskuša in podučuje v takih okraskih. Tukaj je že kakih 10 dni. Ostal bo kakih pet tednov, potem pa odpeljal sposobne učence na Dunaj, kjer se bodo učili novega dela. Čez pol leta se bodo vrili kot mojstri v Kropo, in bodo začeli druge podučevati v novih izdelkih. Tako bo z božjo pomočjo zadruga vpeljala novo industrijo in obrt v Kropi. Vse tako kaže, da se imenovani muzej precej zanima za zadugo v Kropi. Tudi visoko c. kr. ministerstvo se ozira na različne prošnje, katere mu je poslala zadruga. Morda se vendar povzdigne še obrt v Kropi tako visoko, kakor je nekaj bila, ter se pomaga delavcu in delodajalcu, Kropa pa reši grozečega jej propada in pogina.

Smrt pod mlinjskimi kolesi. V Mirnu pri Selu na Goriškem je g. Alojzij Tribušon, službujoč v Goriški prodajalnici žita g. Pauletiga v domačem mlinu šel zapirati vodo. Zapiral je tako nesrečno, da ga je vodeno kolo prijelo in potegnilo podse. Našli so ga mrtvega. Pokojni je bil znan po vsej goriški okolici, po vipavski in soški dolini.

Pogreb. Iz Zagorja ob Savi se nam poroča: V sredo se je vršil tukaj pogreb rano umrlega posestnika g. Jožefa Rancinger. Pokojni je bil topivec (Schmelzmeister) tukajšnje steklarne in načelnik okr. bolnišnice blagajne ter je šel pred 14 dnevi zdravja iskat v deželno bolnico. Božja volja je bila, da je moral zapustiti svoje domače ter se preseliti v boljšo domovino. Kako da je bil pokojni priljubljen, dokazoval je najbolj zares veličasten pogreb in številni venci. R. i. p.

Iz Selo. 25. nov. Z današnjim dnevom, ko to pišem, smo zgubili iz svoje srede pred. g. župnika Mat. Erzarja. Bil je prav blag in vzoren duhovnik, vnet za čast božjo in izveličanje izročenihi faranov. Za časa njegovega bivanja smo imeli v Selihi v teku 6 let dvakrat sv. misijon, dobili smo novo župnišče in pokopališče, hranilnico in pošiljnico, ki sedaj prav vsepošno in blagostno deluje. Za vse to smo mu iz srca hvaležni.

Iz vode so izvelikli za limovo tovarno mrtvo žensko truplo. Samomorilka je Marija Žagar, delavčeva žena v Ljubljani. Bila je pijanka, in zato jo je mnogokrat pretepel njen mož. Dne 22. t. m. jo je zopet tepel. Ona je skočila skozi okno in izginila. Njen mož je na dobrem glasu kot priden delavec.

Opečen otrok. Petletni sinček Martjane Ocepke v Rovišču je padel v kotel, v katerem se je kuhalo za svinje, in se je tako opek, da je umrl.

Prijet begun. Cigan Jakob Bradič je ušel iz zapore v Mirni peči. Ujeli so ga v gozdu pri Beričevci.

Na redarja streljal je v Gorici Dominik Cucit iz Kormina z namenom, da bi ga umoril. Redar je bil ranjen. Porotniki so Cucita obsodili na 4 letno ječo.

Umor. V Ernotovi gostilni v Zagorju je dne 19. t. m. pilo osem rudarjev, katerim je prišel še mesar Jožef Klokovečnik. Ker ni hotel mirovati, so ga vrgli ven. Zunanaj je pa razsajal in dva rudarja sta stopela k njemu, ga vrgla na tla in udrihala po njem. Ker je Klokovečnik na glas upil, prišel je njegov devetnajstletni sin Janez in je izdril lato iz plotu, iz katere je gledal velik žebelj. Z lato je udaril Vincenca Avbelj na iz Moravé tako nevarno po glavi, da mu je žebelj prebil črepinjo. Avbelj je umrl čez dva dni v ljubljanski civilni bolnici. Janez Klokovečnik je zaprt.

Društva.

(Iz Idrije) se nam poroča: V nedeljo dne 18. t. m. so diletantje »Katol. delavske družbe« v tukajšnjem c. kr. rudniškem gradišču priredili lepo zabavo. Predstavljali so znano Raupachovo igro »Mlinar in njegova hči«. Vsi igralci so prav dobro znali svoje uloge ter tudi zelo izborno predstavljali; posebno pohvalno nam je omeniti mlinarja Grnota (g. Brus); izborno so igrali Janko (g. Peternel), grobokop (g. Troha), Mica (gđ. Jažbar); pa tudi vse druge manjše uloge so bile v najboljših rokah. Med posebnimi dejanji je igral godbeni oddelek »Katol. delavske družbe«. Gledališče je bilo zelo napolnjeno. — V četrtek dne 22. t. m., v god sv. Cecilije, pa je cerkveni pevski zbor združen s cerkvenimi godci, priredil koncert v prostorih g. Didiča. Na vsopredu je bilo deset pevskih in deset godbenih točk, ki so se brez dolgih in dolgočasnih presledkov izvajale urno druga za drugo. Jako lepe in težavne skladbe, kakor »Križaci na morju«, »Naša pesem« itd. prednašale so se jako fino in precizno. Pri tem koncertu smo videli, kako mnogo se lahko doseže z vztrajnostjo in marljivostjo, kakoršno imajo ravno naši pevci in godci. Vsa čast njim in neutrudljivim pevovodjem! Zato pa tudi v resnici za službo, da je prišla vsa idrijska inteligenca na njih koncert. Vse idrijsko uradništvo in najodličnejše meščanstvo je bilo zbrano in se naslajalo ob krasni slovenski pesmi in ob milobnih zvokih godbe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celje. 26. nov. Shod v Brežicah je sijajno uspel. Navzoči najodličnejši možje in skoraj vsi župani okraja ter mnogo breziških volilcev. Izvajanja Berksa in posebno dr. Dečka živahno odobravana. Oba sta se izreкла, da hočeta delovati, da novi drž. zbor dela. Pritrdilo se je kandidaturi Berksa kot edinega kandidata kmečke skupine. Navdušeno se je aklamirala kandidatura dr. Dečka. — Shod v Sevnici dobro obiskan. Prišlo je tudi

mного soc. dem. s kandidatom Čobal-
lom. Berks in Dečko sta izvajanja
demokratov srečno in spretno zavrače-
vala. Izvajanjem dr. Dečka celo
Čobalopetovanopritrjeval. Shod
se je končal v najlepšem redu.

Črnomelj. 26. nov. Volilni shod
na Vinici včeraj dobro obiskan. Po-
slanec Pfeifer je pričel stvarno poročati
o gospodarskih in političnih razmerah.
Čez nekaj minut pa je najeta tolpa upri-
zorila nemir. Divji kričaji so se drli
tako, da ni bilo mogoče dalje zborovati.
Ljudstvo ogorčeno. Zavedni vo-
lilci reklamirajo posl. Pfeijerja.

Trst, 26. nov. Med rimsko stolico
in med ministerstvom za uk in prosveto
so se vršila pogajanja, ki so privedla
do tega zaključka, da se prebivalci zna-
nega romarskega kraja Riem an je pri
Trstu z bližnjimi sosedi izločijo iz
pod oblasti tržaškega škofa
in da prestopijo k grškoka-
toliškemu obredu. Vsi prebi-
valci so se za to izrekli, da dosežejo
staroslovenski obred. Sv. oče je
agodil tej želji.

Pariz, 26. nov. Krüger je došel
sem v soboto ob 10. uri 40 min. Na
kolodvoru so ga pozdravili: v ime pred-
sednika Loubeta diplomat Crosier, žu-
pan pariški Grebauval, v ime senskega
okraja Cherioux in Guerin v ime od-
bora za neodvisnost Burov.

Pariz, 26. novembra. „Echo de
Paris“ poroča, da se Krüger nocoj od-
poje v Bruselj, kjer ostane dva dni;
odtod odpotuje v Haag in pozneje v
Berolin.

Kodanj, 26. nov. Kraljica Vilhel-
mina je prejela Krügerjevo brzojavno
zahvalo za prepustitev parnika „Gelder-
land“.

Pariz, 26. novembra. „Agence Ha-
vas“ izjavlja v poročilu iz Pekina, da
so neosnovane vesti o ropanju franco-
skih čet pri kitajskih grobovih.

Rim, 26. novembra. „Agenzia Ste-
fani“ poroča iz Pekina: Grof Walder-
see je prejel obvestilo, da so italijanske
in nemške čete brez vsakih težkoč do-
spele blizu Kalgana. Kitajci se umikajo.

Washington, 26. nov. Nemčija,
Rusija, Anglija, Francija ter Japonsko
so zagotovile zvezne države, da bodo
delovale na naglo rešitev kitajskega
vprašanja v sporazumu z Amerikani.

Pekin, 26. nov. (C. B.) Reuterjev
urad poroča: Zastopniki velesil so se v
sobotni sklepni seji zjediniili glede na-
črta za mirovno pogodbo. Načrt potre-
buje sedaj le še odobrenja od strani
velesil.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški
spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje.)

„Ko se je to začelo priganjati“, pravi
Tadino, „tudi v hišah plemenitašev, jeli so
se plemenitniki, nevedno in nepremišljeno
ljudstvo ter nejeverni zdravniki z zobmi
grizti v ustnice ter debelo gledati.“

A želja po maščevanju, ker je bila pre-
magana trmoglavost, je časi taka, da so
ljudje še naprej trmoglavi do skrajnosti, če
tudi so prepričani, da nimajo prav.

To se je zgodilo tudi tedaj. Oni, ki so
tako trdovratno in dolgo trdili, da ni mej

njimi kali kuge, ki bi se lako razvila v
splošno pogubo, niso tega mogli več tajiti
in niso hoteli tega pripisovati navadnim
vzrokom, ker bi s tem priznali svojo zmoto
in krivdo. Zato so skušali, dobiti kakov
drug vzrok, in so zgrabili za vsacega, ka-
tereja jim je kdo natvezel.

Tedaj so ne samo tam, ampak po celi
Evropi verovali v kuhanje strupov, vraže
umetnosti in zarote, ki razširjajo kugo z
nalezljivimi strupi in čarovnijami. Nato so
mislili ljudje že večkrat za časa kuge, tako
tudi ob kugi v prejšnjem stoletju.

Razven tega je leto prej prišlo od
kralja Filipa četrtega pisanje na namestnika,
da so iz Madrida ušli štirje Francozi, ki so
bili na sumu, da so kuhali strupene in kugo-
nosne maže, naj bode tedaj oprezen, da ne
pridejo v Milan. Namestnik je pisanje izročil
starejšinstvu in zdravstvenemu odseku, a
tedaj se za to ni nikdo zmenil.

Ko pa se pokaže kuga, spomnijo se tega
poročila, ki vzbudi ali potrdi sum, da za
kugo tiči brezbožen zločin.

A dva dogodka, prvi izvirajoč iz slepe
in nebrzdane bojznosti, drugi iz brezbožnosti,
sta izpremenila ljudi tako, da niso več le
sumili, ampak postali prepričani, da so to
kugo res zatrosili hudobneži in zločinci.

Nekateri so pravili, da so videli dne
17. majnika zvečer, kakó so neke osebe v
stolnici namazale leseno steno, ki loči v
cerkvi prostora za ženske in moške, in kako
so po noči iz cerkve odnesli to steno in
klopi. Predsednik zdravstvenega sveta je s
štirimi uradniki preiskal steno, klopi, kro-
pilnike, a ni mogel najti dokaza, da se je
res izvršil tak zločin. Da bi ljudi zadovoljil
ali bolje rečeno iz opreznosti, dá umiti steno.
Kupi lesa pa prestrašijo množico, za katero
je vsaka stvar dober dokaz. Ljudje mislijo,
da so v stolnici namazane vse klopi, stene
in celo vrvi pri zvonovih.

O tem govore vsi letopisi iz tedanjih
časov zelo resno. Ugibati bi morali, ali je
to res, če bi ne našli pismo zdravstvenega
sveta na namestnika, ki se hrani v arhivu
di san Fedele, od koder smo tudi to po-
sneli.

Drugega jutra vidijo meščani drug še
bolj čuden in značilen prizor. Povsod po
mestu so bila vrata in zidovje namazana s
širokimi, nesnažnimi pegami, bledorjavimi
in belkastimi, kakor bi bile z gobo narejene.
Mogoče je kdo v šali hotel ljudi še bolj
preplašiti, ali je kdo hotel v svoji predrz-
nosti ljudem še bolj glave zmešati.

Stvar je tako spričana, da bi se nam
zdelo bolj nespametno pripisovati jo ljudski
domišljiji nego zlobni roki, ki kaj tacega ni
prvič in ne zadnjič storila.

Ripamonti se često posmehuje, še več-
krat pa obžaluje ljudsko lahkovernost; pové
nam, da je videl te pege, in nam jih po-
pisuje.

V zgoraj omenjenem pismu pripoveduje
zdravstveni svet stvar baš takó in poroča,
da so to snov poskusili na psih, a brez po-
sledic, in dostavi, da je to pripisovati bolj
predrznosti nego zločinu. To dokazuje, da
svet tedaj še ni izgubil glave v ti zmešnjavi.
Istodobni letopisi to pripovedujejo baš tako
in namigavajo, da je to bila neslana šala;
nikdo tega dogodka ne taji. Izvestno bi se o
njem ne govorilo, če bi se ne pripetil, že
radi tega ne, ker je tako neobičajen.

Mislil sem, da bi bilo prav, če povem
malo znane, skoro neznane podrobnosti te
znamenite zmote. Pri zmotah, posebno sploš-
nih je zelo zanimivo in koristno opazovati,

kako in na kakov način so ljudem prišle v
glavo.

Mesto je bilo razburjeno. Hišni gospo-
darji požigajo s slamo namazana mesta. Kdor
gre mimo, obstoji, gleda in škriplje z zobmi.
Tujci so se lako poznali po obleki, ljudstvo
jih zgrabi na ulici in pelje pred sodnika,
ki izprašuje priče. Nobenemu se ne do-
kaže krivda. Ljudje še niso popolnoma
zmešani.

(Dalje sledi.)

Cena žitu na dunajski borzi

dne 24. novembra 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad .	K	7.76	do	K	7.77
Rž za pomlad . . .	»	7.61	»	»	7.62
Turšica za maj junij /01	»	5.30	»	»	5.32
Oves za pomlad . . .	»	5.88	»	»	5.89

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. srednji zračni tlak 736.0 miz

Ura	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Noba	Padavina v 24 urah v mm.
24	9. zveč.	730.5	6.5	sl. sever	oblač.	
25	7. zjut.	730.2	5.4	sl. sever.	dež	10.7
25	2. popol.	730.0	8.1	»	del. oblač.	
25	9. zveč.	730.4	3.2	sl. vzh.	oblačno	
26	7. zjut.	730.5	1.3	sl. sever	megla	0.6
26	2. popol.	730.7	3.2	sl. ssvzh.	oblač.	

Srednja temperatura sobote 6.6°, normale: 1.7°.
Srednja temperatura nedelje 5.5°, normale: 1.5°.

NAJLEPŠE PRAZNIČNO DARILO!

V NOBENI SLOVENSKI HIŠI SE NE BI SMELE
POGREŠATI

POEZIJE

— DOKTORJA

FRANCETA —

PREŠERNA —

UREDIL SKRIPT. L. PINTAR

ILUSTRIRANA IZDAJA, SEŠITA 5 K, V PLATNU VEZANA
6.40 K, V USNJU VEZANA 9 K. NATISNILA IN ZALOŽILA
IG. PL. KLEINMAYR & PED. BAMBERG V LJUBLJANI
• • DOBIVAJO SE PO VSEH KNJIGOTRŽNICAH • •
1023 20—4

Barve za učence ima v največji iz-
beri v zalogi trdka
BRATA EBERL v Ljubljani, Františkanske
ulice. 228 19 11—6
Vnanja naročila proti povzetju.

V zavodu Marijinih bratov v
Gradcu, Kirchengasse št. 1, sprejme se

priden hlapec

s 16 kron mesečne plače, prostim stano-
vanjem, dobro postrežbo in prostim perilom.
Znanje nemškega jezika ni potrebno.
Spričevala naj se pošljejo tja najdalje
do 28. t. m. Priporočeni po kakem gosp.
duhovniku ima prednost. 1047 3—2

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Šivalne stroje

priznana najboljša izdelka za družine in obrtnike

priporoča 888 25—8

tovarniška zaloga šivalnih strojev

Ivan Jax v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Mizarska zadruga

v St. Vidu pri Ljubljani

se toplo priporoča prečastiti duhovščini in
vsemu p. n. občinstvu v naročitev raznovrstne

hišne oprave

kakor tudi **druge oprave**, temne in likare,
poljubno po želji izvršene.

Raznovrstne oprave izvršujejo se v vseh po-
ljubnih slogih, lastnih in predloženih uzorcih,
najtrpežnejše in iz dobro izsušenega lesa po
nizkih cenah.

V prav obilno naročitev se priporoča

J. Arhar,

načelnik.

759 14

Fotografiranje

je brezdvomno najhvaležnejša in najkratkočasnejša
zabava! 1032 4—3

Fotografski aparati

in sploh vsi drugi v fotografsko stroko spadajoči
predmeti za amatérje, kakor za strokovnjake so vedno
v največji zalogi.

Pouk v fotografiranju za novince brezplačno.

Centri so brezplačno na razpolago.

Objednem priporočam svojo tovarniško zalogo
papirja ter pisalnih in risalnih potrebščin.

JOS. PETRIČ v Ljubljani,

Sv. Petra cesta šte. 2.

Zgubil se je

majhen **črn psiček**. Pod vratom ima belo
liso, je kratke dlake in sliši na ime murček.
Znamko ima št. 23. Kdor ga najde, dobi
dobro nagrado. Oddati je žival: **Ambrožev**
trg št. 1, II. nadstropje 1048 1—1

Krasne novosti

nagrobni

vencev

in

trakov

za vence

priporoča 900 8

Karol Recknagel,

Mestni trg št. 24.

Dunajska borza.

Dne 26. novembra.

Skupni državni dolg v notah	98.05
Skupni državni dolg v srebru	97.65
Avstrijska zlata renta 4%	115.70
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	98.20
Ogerska zlata renta 4%	115.10
Ogerska kronska renta 4%, 200	90.35
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1691.—
Kreditne delnice, 160 gld.	657.75
London vista	240.57 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.67 1/2

Dne 24. novembra.

20 mark	23.53
20 frankov (napoleonor)	19.18
Italijanski bankovci	90.70
C. kr. cekini	11.36
3.2% državne srečke 1. 1854, 250 gld.	172.—
5% državne srečke 1. 1860, 100 gld.	164.—
Državne srečke 1. 1864, 100 gld.	209.—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94.25
Tisice srečke 4%, 100 gld.	—
Dunavske vravnave srečke 5%	259.—

Dunavsko vravnavo posojilo 1. 1878	106.—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	93.75
Priporočne obveznice državne železnice	414.—
južne železnice 3%	335.—
južne železnice 5%	119.75
dolenjskih železnice 4%	99.50
Kreditne srečke, 100 gld.	399.50
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	350.—
Avstrijskega rubečnega križa srečke, 10 gld.	45.50
Ogerskega	5
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	14.—
Rudolfove srečke, 10 gld.	59.—

Salmove srečke, 40 gld.	180.—
St. Genois srečke, 40 gld.	202.—
Waldsteinske srečke, 20 gld.	—
Ljubljanske srečke	50.—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	270.—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6210.—
Akcije Ferdinandske Lloyd, 500 gld.	803.—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	113.50
Splošna avstrijska stavbinska družba	155.—
Montanska družba avstr. plan.	434.25
Trboveljska prometarska družba, 70 gld.	468.—
Papirnih rubljev 100	254.50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri tveganjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako tveganje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

1., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, 1., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni svati za doseg kolikor je mogoče visocoga
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.